

Харківський Національний університет
імені В. Н. Каразіна

Харківська обласна
рада

Навчально-науковий інститут
«Інститут державного управління»

ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
25 лютого 2026 р., м. Харків (Україна)

THE POTENTIAL OF YOUTH IN THE DEVELOPMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE

COLLECTED MATERIALS OF THE
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
25 February, 2026, Kharkiv (Ukraine)

ХАРКІВ - 2026

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ У ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Герасименко Олександр Олександрович,

доктор філософії у галузі права,

*Президент Інституту політико-правових та релігійних досліджень,
член Координаційної ради з питань утвердження української національної
та громадянської ідентичності при Кабінеті Міністрів України,
доцент кафедри державно-правових дисциплін, Голова ради молодих учених
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ УЧАСТІ МОЛОДІ В ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ ТА НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

В умовах сучасних глобальних викликів організаційно-правові механізми участі молоді в державотворчих процесах та сприяння залученості молоді до вступу на посади державної служби набувають актуальності, зокрема питання адаптації системи органів публічної влади до кризових викликів, системного перегляду управлінських підходів, механізмів ухвалення рішень і реалізації публічної політики. Серед важливих напрямків сучасних наукових досліджень є забезпечення стійкості державної служби, як базового рівня публічного управління.

Стійкість визначається не лише наявністю ресурсів, а й ефективністю аргументованих управлінських рішень, спроможністю до самоорганізації та самовдосконалення, відкритості до молоді, взаємодії з іншими органами державної влади, органами громадянського суспільства та міжнародними партнерами України.

Важливою складовою участі молоді в державотворчих процесах є ініціативи інститутів громадянського суспільства, аналітичних центрів, освітніх та правозахисних ініціатив, медіа, які сприяють підвищенню прозорості, органів державної влади та місцевого самоврядування, зміцненню довіри між державою й суспільством, популяризують серед молоді практику, стажування в органах публічного управління. А органи державної влади в свою чергу

створюють відповідні механізми та умови для заохочення молоді, зокрема шляхом цифрової трансформації державного управління, утворення молодіжних рад, створення якісних програм стажування молоді, доступності інформації про наявні вакансії тощо.

Статтею 38 Конституція України гарантує право громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнських та місцевих референдумах, вільно обирати й бути обраними до органів державної влади та місцевого самоврядування, а також користуватися рівним правом доступу до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування [1].

Статтями 85, 102, 116, а також преамбули Конституції України закріплено України курс держави на членство в Європейському Союзі і НАТО стратегічним зовнішньополітичним пріоритетом. Шлях набуття членства в НАТО вимагає як політичних, так і соціально-економічних трансформаційних реформ у всіх сферах суспільного життя країни, адаптації норм чинного українського законодавства до стандартів й демократичних принципів країн-членів НАТО.

Стаття 48 Закону України «Про державну службу» передбачає, що у державних органах з метою ознайомлення з функціонуванням державної служби може здійснюватися стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, строком до шести місяців у порядку, визначеному керівником державної служби [2].

Розбудова демократичної держави, проведення євроінтеграційних реформ в Україні потребує суттєвого оновлення інституту державної служби, формування якісно нового кадрового потенціалу, підготовки і залучення молоді до роботи на державній службі [3].

У політиці з управління персоналом на державній службі зроблено акцент на запровадженні меритократичних підходів у доборі персоналу, оцінюванні ефективності роботи державних службовців та забезпеченні їх політичної нейтральності, що є частиною Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки та відповідних програм.

Принципи Програми підтримки вдосконалення врядування та менеджменту «SIGMA» ініційованої Організацією економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу щодо публічного управління прямо вказують на необхідність побудови професійної та політично нейтральної служби. Молодь, яка володіє іноземними мовами та проєктним мисленням, є головним активом у процесі адаптації українського законодавства до стандартів ЄС [4].

Преамбула переглянутої Європейської хартії щодо участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні регламентує, що активна участь молодих людей в ухваленні рішень і діяльності на місцевому і регіональному рівнях має важливе значення, якщо ми хочемо побудувати більш демократичне, солідарне і процвітаюче суспільство. Участь у демократичному житті будь-якої спільноти не зводиться до голосування або висунення кандидатів на виборах, хоча й це вельми важливо. Участь та активна громадянська позиція передбачають наявність прав, засобів, простору і можливостей, а де необхідно – підтримку, щоб приймати участь і впливати на рішення, а також брати участь в акціях і заходах з тим, щоб сприяти побудові кращого суспільства [5].

Відбувається системна трансформація нормативно-правового поля у сфері молодіжної політики та залученості молоді до державотворчих процесів, основними серед них є:

Конституція України;

Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті;

Закон України «Про основні засади молодіжної політики»;

Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»;

Закон України «Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху»;

Указ Президента України «Про заходи щодо сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні»;

Указ Президента України «Про деякі заходи щодо сприяння вирішенню актуальних питань молоді»;

Указ Президента України «Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року»;

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2021-2025 роки»;

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України: покоління стійкості – 2030»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про молодіжні ради», якою затверджено Типове положення про молодіжну раду регіонального рівня та Типове положення про молодіжну раду місцевого рівня»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про молодіжну раду при центральному органі виконавчої влади»;

Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Порядку реалізації програм, проєктів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері»;

Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 25 листопада 2024 року № 161-24 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, в державних органах».

Отже, в умовах системного скорочення частки молоді на держслужбі, критично важливим стає створення нових дієвих механізмів залучення молодих кадрів.

Залучення молодих фахівців до державної служби є стратегічним пріоритетом для модернізації організаційної культури, оскільки саме вони є носіями нової культури управління а впровадження цифрових управлінських політик та підвищення цифрової грамотності посадових осіб є фундаментом для залучення молоді до роботи в органах публічного управління. Модернізація організаційної культури через інновації та систему професійного розвитку забезпечить формування кадрового потенціалу, здатного ефективно реалізувати євроінтеграційний та євроатлантичний курс України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 15.02.2026)
3. Герасименко О. О. Права молоді та державна служба: правові аспекти участі молоді в державотворчих процесах. *Права людини та права дитини в умовах воєнного стану: матеріали круглого столу (8 жовтня 2025 р.)*. Київ: Університет «КРОК», 2025. С. 16–21. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/9407>
4. Принципи державного управління, листопад 2023 року. ОЕСР (2023) URL: https://www.sigmaxweb.org/en/publications/2023/11/the-principles-of-public-administration_5e68f805.html (дата звернення: 15.02.2026)
5. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті, Council of Europe, July 2015 Printed at the Council of Europe, p. 37. URL: <https://rm.coe.int/168071b58f/> (дата звернення: 15.02.2026)